

ارزیابی خسارت کمی مگس گلرنگ، *Acanthophilus helianthi* Rossi
(Dip.: Tephritidae) روی ارقام مختلف گلرنگ، *Carthamus tinctorius* L.
در منطقه تهران

غلامحسین حسن شاهی*، علیرضا عسکریان زاده و فاطمه جهان

دانشگاه شاهد، دانشکده علوم کشاورزی، گروه گیاهپزشکی، تهران، ایران

hasanshahi.entomo@yahoo.com

چکیده

گلرنگ، *Carthamus tinctorius* L. یک محصول دانه روغنی مهم با اهمیت رو به رشد در بسیاری از کشورها در سراسر جهان است. گیاه خوارها از عوامل زنده محیطی در کاهش عملکرد محصولات کشاورزی محسوب می شوند. در صورت حمله آفت به گیاهان و مواد غذایی تغییرات کمی و کیفی مختلفی روی آنها اتفاق می افتد. مگس گلرنگ یکی از عوامل زنده محدود کننده گسترش سطح تولید گلرنگ در چندین کشور است. در این مطالعه خسارت مگس گلرنگ، *Acanthophilus helianthi* Rossi (Dip.: Tephritidae) روی سه رقم گلرنگ، *Carthamus tinctorius* L. در منطقه تهران بررسی شد. این آزمایش در قالب طرح بلوک کاملاً تصادفی در مزرعه تحقیقاتی دانشگاه شاهد اجرا شد. ارقام گلرنگ مورد بررسی گلدشت، پدیده و C44 بودند. درصد قوزه های آلوده و وزن دانه ها در کشتهای آزمایشی نمونه برداری شد. در ارقام مختلف درصد آلودگی قوزه و وزن هزار دانه سالم در قوزه آلوده اختلاف معنی داری وجود داشت. روی رقم C44 (بیشترین درصد آلودگی قوزه ۷۷/۰۸ درصد) و کمترین درصد آلودگی قوزه روی رقم گلدشت (۵۲/۲۷ درصد) به دست آمد. وزن هزار دانه آلوده در قوزه آلوده در بین ارقام مختلف اختلاف معنی داری مشاهده نشد. بیشترین و کمترین وزن هزار دانه آلوده در قوزه آلوده روی ارقام C44 و گلدشت محاسبه شد. بیشترین وزن هزار دانه سالم در قوزه آلوده روی رقم پدیده و کمترین مقدار روی رقم گلدشت مشاهده شد. بر اساس نتایج این آزمایش رقم گلدشت نسبت به دو رقم دیگر برتری داشت و به عنوان مقاوم ترین رقم در برابر خسارت مگس گلرنگ شناخته شد.

کلمات کلیدی: خسارت کمی، مگس گلرنگ، ارقام گلرنگ، تهران

مقدمه

گیاه خوارها از تنش های زنده محیطی در کاهش عملکرد محصولات کشاورزی محسوب می شوند. حفاظت از محصولات کشاورزی و مواد غذایی در برابر آفات امری ضروری و مهم به حساب می آید. از جمله برنامه های مدیریتی برای کنترل آفات استفاده از ارقام مقاوم می باشد. استفاده از ارقام مقاوم در سیستم مدیریت تلفیقی یک آفت (IPM) مزایای زیادی دارد. وارسته های مقاوم خسارت آفت را با حداقل هزینه برای کشاورز کاهش می دهد